

ZAVOD ZA UNAPREĐIVANJE SIGURNOSTI d.d.
Trg Lava Mirskog 3/III 31000 Osijek
Zaštita na radu, Zaštita od požara, Zaštita okoliša,
Civilna zaštita, Projektiranje i certificiranje,
Umjerni laboratorij, Ispitni laboratorij, Inspekcijsko tijelo
web: www.zus.hr email: info@zus.hr

Datum: 21.01.2026.
Broj: ZNR-OSP- 00010/26.

**PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA
RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN**

za:

**Osnovna škola "VLADIMIR NAZOR" Slavonski Brod
Franje Marinića 9
35 000 Slavonski Brod**

DIREKTOR:

mr.sc. Darije Varžić, mag.ing.mech.

Osnovna škola "VLADIMIR NAZOR" Slavonski Brod
Franje Marinića 9
35 000 Slavonski Brod

PROGRAM
OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN

Slavonski Brod, siječanj 2026.

1. OPĆI PODACI O PROGRAMU

1.1. NAMJENA PROGRAMA

Program je namijenjen osposobljavanju radnika¹ za rad na siguran način, uvažavajući vrste i opseg opasnosti, štetnosti i napore rada utvrđene u procjeni rizika za sve poslove koje radnici obavljaju te načine otklanjanja.

Osposobljavanje se obvezno provodi temeljem članka 27. Zakona o zaštiti na radu:

- prije početka rada
- kod promjena u radnom postupku
- kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene
- kod uvođenja nove tehnologije
- kod upućivanja radnika na novi posao, odnosno, na novo mjesto rada
- kod utvrđenog oštećenja zdravlja uzrokovanog opasnostima, štetnostima ili naporima na radu

1.2. OPRAVDANOST DONOŠENJA PROGRAMA

Razlozi za donošenje programa:

- otklanjanje ili smanjenje opasnosti po život i zdravlje radnika
- obveza poslodavca da osposobi radnika za rad na siguran način
- obveza poslodavca da zabrani rad radnika koji nije osposobljen za rad na siguran način
- obveza poslodavca da osigura neposredni nadzor radnika koji nije osposobljen za rad na siguran način, ali ne duže od 60 dana

1.3. UVJETI ZA OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA

Uvjeti za pristup radnika osposobljavanju za rad na siguran način su:

- ispunjavanje općih i posebnih uvjeta za sve poslove na mjestima rada
- definirani svi poslovi koje radnik mora obavljati na mjestima rada od strane poslodavca, tj. ovlaštenika poslodavca, a koji su analizirani u Procjeni rizika

¹ Radnik je fizička osoba koja u radnom odnosu obavlja poslove za poslodavca.

2. KOMPETENCIJE KOJE RADNIK STJEČE ZAVRŠETKOM OSPOSOBLJAVANJA

Radnik će biti osposobljen za poslove na koje ga je poslodavac rasporedio ako će:

- znati prepoznati opasnosti i kako postupati izlaganjima tim opasnostima
- znati svoje dužnosti i obveze te prava ako poslodavac ne organizira ili propušta provoditi mjere zaštite na radu
- pregledati, pripremiti i osigurati mjesto rada za rad na siguran način prema uputama poslodavca, proizvođača sredstava rada ili štetne tvari
- pravilno koristiti propisanu osobnu zaštitnu opremu
- pravilno koristiti sredstva rada
- obavještavati ovlaštenika poslodavca, stručnjaka zaštite na radu i povjerenika radnika za zaštitu na radu o svakoj situaciji ili nedostatku koji bi mogli utjecati na sigurnost i zdravlje
- obavljati poslove u skladu s pravilima zaštite na radu, pravilima struke te pisanim uputama poslodavca
- ostavljati sredstva rada i radno mjesto po završetku posla tako da ne ugrožavaju ostale radnike ili sredstva rada

3. TRAJANJE PROGRAMA, NAČIN IZVOĐENJA I KARAKTERISTIKE

Program osposobljavanja radnika za rad na siguran način koji se sastoji iz teorijskog i praktičnog dijela osposobljavanja, izvodi se po ovom programu i traje dok stručnjak zaštite na radu i ovlaštenik ne zaključe da je radnik osposobljen za rad na siguran način za poslove na koje je raspoređen. Periodična obnova znanja po ovom programu nije predviđena.

Temeljem prikupljenih podataka kod poslodavca o djelatnosti, organizaciji rada, popisu i opisu poslova te mjestima rada, kao i detaljnom analizom postojećih opasnosti, štetnosti i napora, obavlja se izbor metode rada i provodi teorijsko i praktično osposobljavanje.

3.1. NAČIN IZVOĐENJA PROGRAMA

Prvi korak u postupku osposobljavanja za rad na siguran način je prikupljanje podataka o radnicima koji se osposobljavaju: ime, prezime i OIB radnika, ime, prezime i OIB nadležnog ovlaštenika, kao i podaci o poslovima koje radnik obavlja i podaci o mjestima rada.

Potrebno je naglasiti kako proces osposobljavanja kreće s potpisom ugovora o radu između poslodavca i radnika i početkom obavljanja poslova radnika pod neposrednim nadzorom i pod vodstvom radnika osposobljenog iz zaštite na radu dok se ne završi osposobljavanja za rad na siguran način, ali ne duže od 60 dana.

Po dobivanju informacija o svim poslovima i mjestima rada obavlja se priprema dokumentacije (svakako treba koristiti i pisane upute za rad na siguran način za sve poslove koje radnik obavlja, upute proizvođača opreme, proizvođača opasnih kemikalija i osobne zaštitne opreme koje radnik koristi tijekom rada), određuju se metodologije i metode osposobljavanja, formiraju se grupe i pristupa se izvođenju teorijskog dijela osposobljavanja u kojem će obavijestiti radnika o svim činjenicama i okolnostima koje utječu ili bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika, da radniku objasni i da radnika osposobi za primjenu mjera zaštite na radu koje je dužan primjenjivati tijekom rada u skladu s procjenom rizika kojima je izložen na radu i u vezi s radom.

Nakon provedenog teorijskog dijela osposobljavanja provodi se praćenje sigurnog načina rada i ocjena praktične osposobljenosti na mjestu rada.

O provedenom osposobljavanju radnika sastavlja se Zapisnik o ocjeni osposobljenosti radnika za rad na siguran način u Informacijskom sustavu zaštite na radu (IS ZNR) Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike na obrascu ZOS, propisanom u Pravilniku o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita (Narodne novine br. 142/21).

Zapisnik o osposobljenosti radnika za rad na siguran način (ZOS obrazac) potpisuju neposredni ovlaštenik osposobljavanog radnika, radnik, osoba uključena u osposobljavanje i na samom kraju stručnjak zaštite na radu koji je proveo teorijsko osposobljavanje.

Po završetku osposobljavanja, kod poslodavca se čuvaju svi dokumenti i evidencije o provedenim osposobljavanjima.

Dokumentaciju čine (pojedinačno za svakog radnika):

1. Testovi o provjeri teorijskog znanja radnika
2. Zapisnik o ocjeni osposobljenosti radnika za rad na siguran način (ZOS obrazac)

3.2. KARAKTERISTIKE PROGRAMA OSPOSOBLJAVANJA

Osposobljavanje za rad na siguran način se provodi na osnovi: općeg programa i specijalističkog programa.

3.2.1 Opći program

Opći program podrazumijeva upoznavanje radnika sa slijedećim nastavnim temama:

Uvodni dio

- osnove zaštite na radu
 - značaj sprječavanja ozljeda na radu, profesionalnih i drugih bolesti uzrokovanih radom, načini nastanka ozljeda i nezgoda na radu,
 - statistika ozljeda i ekonomski gubici,
 - pravila zaštite na radu i opća načela prevencije radi sprječavanja rizika na radu, ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom te ostalih materijalnih i nematerijalnih šteta na radu i u vezi s radom (primjena osnovnih, posebnih i priznatih pravila zaštite na radu)
- način provedbe zaštite na radu (zakonski propisi)
- uređivanje zaštite na radu
- prava i dužnosti iz zaštite na radu
 - obveze poslodavca glede osiguravanja sigurnih uvjeta rada i zaštite na radu radnika
 - odgovornost radnika i odgovornost poslodavca zbog propusta u provedbi mjera zaštite na radu
- sustav provedbe zaštite na radu u tvrtki
- sprječavanje i zabrana rada radniku pod utjecajem alkohola ili droge
- zaštita nepušača od štetnog djelovanja duhanskog dima (zabrana pušenja u radnim prostorijama i na sastancima, mogućnost poslodavca da iznimno odredi prostorije - mjesta za pušenje i njihovo označavanje)

- znakovi sigurnosti za siguran rad
 - znakovi zabrane
 - znakovi upozorenja na opasnost
 - znakovi za obvezno postupanje
 - znakovi za izlaz u slučaju nužde ili za prvu pomoć

Sredstva rada, radni okoliš i osobna zaštitna oprema

- opasnosti, štetnosti i naponi u radnom prostoru (izvedba radnih i pomoćnih prostorija s pripadajućim instalacijama, štetni čimbenici radnog okoliša)
- kretanje pri radu (nepropisno izvedene i neispravne unutarnje prometnice i druge površine za kretanje na radu, hodnici, kosine, neispravne ljestve, nezaštićeni povišeni podesti i stubišta, neispravni poklopci na revizijskim i drugim oknima koji predstavljaju opasnost od pada u dubinu)
- osobna zaštitna oprema

Evakuacija i spašavanje

- evakuacija i spašavanje radnika
 - iznenadni događaji na radu zbog kojih se provodi evakuacija radnika
 - provođenje evakuacije i spašavanje radnika (način obavještanja radnika, mjesta za evakuaciju, evakuacijski putovi, mjesta gdje se nalaze skloništa, ekipe za spašavanje, sredstva i oprema za spašavanje)
 - rukovođenje evakuacijom i spašavanjem
 - označavanje prostora u skladu s planom evakuacije i spašavanja

Izvori opasnosti, štetnosti i napora na radnom mjestu i mjere zaštite

- **opasnosti** i mjere zaštite
 - mehaničke opasnosti: alati, strojevi i oprema, sredstva za horizontalni prijenos, sredstva za vertikalni prijenos, rukovanje predmetima, ostale mehaničke opasnosti;
 - opasnosti od padova: pad radnika i drugih osoba, pad predmeta;
 - električna struja: otvoreni električni krug, ostale električne opasnosti;
 - požar i eksplozija: eksplozivne tvari, zapaljive tvari;
 - termičke opasnosti: vruće tvari, hladne tvari;

- **štetnosti** i mjere zaštite
 - kemijske štetnosti: otrovi, korozivi, nadražljivci, zagušljivci, senzibilizatori, fibrogeni, mutageni, karcinogeni, teratogeni;
 - biološke štetnosti: zarazni materijal, zaraženi ljudi, zaražene životinje, opasne biljke, opasne životinje;
 - fizikalne štetnosti: buka, vibracije, promijenjeni tlak, nepovoljni klimatski i mikroklimatski uvjeti, ionizirajuće zračenje, ne ionizirajuće zračenje, osvjetljenost, ostale fizikalne štetnosti;

- **napori** i mjere zaštite
 - statodinamički napori: statički: prisilan položaj tijela pri radu, dinamički: fizički rad;
 - psihofiziološki napori: nepovoljan ritam rada, poremećen bioritam, remećenje socijalnih potreba, odgovornost za živote ljudi i materijalna dobra, visoka vjerojatnost izvanrednih događaja, otežan prijam informacija, radni zahtjevi, maltretiranje, burnout sindrom, ostali psihofiziološki napori;
 - napori vida
 - napori govora

Zaštita od požara

- pojam i uvjeti gorenja
- opasnosti i mjere zaštite od požara
- uzroci požara
- osnove gašenja
- sredstva za gašenje požara
- gašenje požara u specifičnim uvjetima

Pružanje prve pomoći

- obaveze poslodavca u vezi s pružanjem prve pomoći
- određivanje i osposobljavanje radnika za pružanje prve pomoći
- osiguranje sredstava i opreme za pružanje prve pomoći

Zaštita nepušača, zabrana pijenja alkohola i uzimanja drugih sredstava ovisnosti

- obaveze poslodavca
- zaštita nepušača
- zabrana korištenja sredstava ovisnosti
- provjera je li radnik pod utjecajem sredstava ovisnosti i udaljenje s rada

3.2.2 Specijalistički program

Specijalistički dio programa osposobljavanja radnika za rad na siguran način obuhvaća upoznavanje s konkretnim opasnostima, štetnostima i naporima te primjenu mjera i postupaka za sprječavanje i smanjivanje rizika, a sve sukladno procjeni rizika predmetnog poslodavca, uključujući i rizike i mjere zaštite pri radu s računalom.

Popis poslova i ocjena rizika na tim poslovima dani su u poglavlju 4. ovog programa.

4. PROGRAM TEORIJSKOG OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN

Osposobljavanje prema ovom Programu provodi se za sve radnike ovisno o poslovima koje će obavljati.

Program osposobljavanja radnika se sastoji od teorijskog dijela te praćenja sigurnog načina rada radnika i ocjene praktične osposobljenosti na mjestu rada.

S programom osposobljavanja za praktični dio može se započeti tek nakon završetka teorijskog dijela i ne provodi se isti dan, osim iznimno za radnike koji isključivo obavljaju administrativne poslove (rad s računalom).

4.1. POSLOVI ZA KOJE JE POTREBNO PROVODITI OSPOSOBLJAVANJE ZA RAD NA SIGURAN NAČIN

Za Poslodavca **Osnovna škola "VLADIMIR NAZOR" Slavonski Brod** utvrđeni su poslovi koji se kod njega obavljaju, te je provedeno i procjenjivanje rizika za sve utvrđene poslove.

Utvrđivanje razine opasnosti, štetnosti i napora je provedeno Procjenom rizika (broj: ZNR-PRO-R- 00004/26. iz siječnja 2026. godine).

Procjenjivanje rizika je provedeno u skladu s Matricom procjene rizika prema općim kriterijima razine rizika (vjerojatnost, posljedica).

Rizik je procijenjen kao:

- 1) mali rizik (M)
- 2) srednji rizik (S)
- 3) veliki rizik (V)

Matrica procjene rizika

Vjerojatnost	Veličina posljedica (štetnosti)		
	Malo štetno	Srednje štetno	Izrazito štetno
Malo vjerojatno	Mali rizik	Mali rizik	Srednji rizik
Vjerojatno	Mali rizik	Srednji rizik	Veliki rizik
Vrlo vjerojatno	Srednji rizik	Veliki rizik	Veliki rizik

Opasnosti, štetnosti i naponi utvrđeni za poslove koji se obavljaju kod poslodavca Osnovna škola "VLADIMIR NAZOR" Slavonski Brod i procijenjena razina rizika za te poslove

R. br.	Poslovi iz procjene rizika	Broj radnika na predmetnom poslu	Razina rizika												Posebni uvjeti rada (X)	Pravilnik o poslovima sa posebnim uvjetima rada (čl. 3. točka pravilnika)	
			OPASNOSTI					ŠTETNOSTI			NAPORI						
			MEHANIČKE OPASNOSTI	OPASNOSTI OD PADOVA	ELEKTRIČNA STRUJJA	POŽAR I EKSPLOZIJA	TERMIČKE OPASNOSTI	KEMIJSKE ŠTETNOSTI	BIOLOŠKE ŠTETNOSTI	FIZIKALNE ŠTETNOSTI	STATODINAMIČKI NAPORI	PSIHOFIZIOLošKI NAPORI	NAPORI VIDA	NAPORI GOVORA			
1.	Upravljanje i rukovođenje	1	M	S	M	M				M	M	S					
2.	Poslovi stručng suradnika - pedagoga	2	M	S	M	M				M	S	S	M	M			
3.	Poslovi stručng suradnika - psihologa	1	M	S	M	M				M	S	S	M	M			
4.	Računovodstveno knjigovodstveni poslovi	2	M	S	M	M				M	S	S	M				
5.	Poslovi tajnika školske ustanove	1	M	S	M	M				M	S	S	S				
6.	Poslovi stručnog suradnika - knjižničara	1	M	S	M	M				M	S	S	M				
7.	Rad s računalom pretežiti dio radnog vremena	4	M	M	M	M				S	S	S					
8.	Izvođenje razredne i predmetne nastave	96	S	S	M	M				M	S	S	S				
9.	Izvođenje laboratorijskih vježbi iz kemije i biologije	2	S	S	M	M	M	S		M	S	S					
10.	Izvođenje predmetne nastave tjelesne i zdravstvene kulture	2	S	S		M				M	S	S					
11.	Izvođenje predmetne nastave tehničke kulture	2	S	S	M	S	M			M	S	S					
12.	Priprema hrane, pića i napitaka učenicima i nastavnicima (Poslovi kuhara)	5	S	S	M	S	S			S	S	M					
13.	Posluživanje hrane, pića i napitaka, te rikupljanje, ručno i strojno pranje posuđa	5	S	S	M	S	M	S	M	M	S	M					
14.	Osnovno održavanje objekata opreme i instalacija u ustanovi	8	S	S	S	S	M	M	S	M	S	M					
15.	Rukovanje i nadzor rada kotlovskeg postrojenja	1	S	S	M	S	M	M		M	S	M					
16.	Strojna i ručna košnja trave i raslinja	2	S	S		S	M	M		M	S	M					
17.	Rukovanje traktorskom kosilicom	2	V	S		S	M	M		S	M	M			X		Pur čl. 3. t. 2.
18.	Održavanje urednosti radnih i pomoćnih prostorija	13	S	S	M	M		S	S	M	S	M					
19.	Rad na dizanju i prenošenju tereta	0	M	S						M	V				X		Pur čl. 3. t. 16.

20.	Upravljanje motornim vozilom za potrebe poslodavca	3	S	M		S	M	M	M	M	M						
21.	Pružanje pomoći i podrške učenicima u praćenju nastave u osnovnoj školi	11	M	S							S	S		S			
22.	Poslovi stručnog suradnika – defektologa	1	M	S							S	S		S			
23.	Poslovi na elektro održavanju objekta i instalacije	1	S	S	V					S	S	S			X		Pur čl. 3. t. 10.
24.	Izvođenje radova na visini 3 metra i više	1	S	V						M	S	M			X		Pur čl. 3. t. 17.
25.	Poslovi operativnog radnika za sigurnost i civilnu zaštitu	2	M	S							M	S					

Program osposobljavanja radnika se sastoji od teorijskog dijela te praćenja sigurnog načina rada radnika i ocjene praktične osposobljenosti na mjestu rada.

S programom osposobljavanja za praktični dio može se započeti tek nakon završetka teorijskog dijela i ne provodi se isti dan, osim iznimno za radnike koji isključivo obavljaju administrativne poslove (rad s računalom).

4.2. POPIS UPUTA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN

Procjenom rizika utvrđeno je da radnici za poslodavca **Osnovna škola "VLADIMIR NAZOR" Slavonski Brod** obavljaju slijedeće poslove:

1. Upravljanje i rukovođenje
2. Poslovi stručnog suradnika - pedagoga
3. Poslovi stručnog suradnika - psihologa
4. Računovodstveno knjigovodstveni poslovi
5. Poslovi tajnika školske ustanove
6. Poslovi stručnog suradnika - knjižničara
7. Rad s računalom pretežiti dio radnog vremena
8. Izvođenje razredne i predmetne nastave
9. Izvođenje laboratorijskih vježbi iz kemije i biologije
10. Izvođenje predmetne nastave tjelesne i zdravstvene kulture
11. Izvođenje predmetne nastave tehničke kulture
12. Priprema hrane, pića i napitaka učenicima i nastavnicima (Poslovi kuhara)
13. Posluživanje hrane, pića i napitaka, te rikupljanje, ručno i strojno pranje posuđa
14. Osnovno održavanje objekata opreme i instalacija u ustanovi
15. Rukovanje i nadzor rada kotlovske postrojenja
16. Strojna i ručna košnja trave i raslinja
17. Rukovanje traktorskom kosilicom
18. Održavanje urednosti radnih i pomoćnih prostorija
19. Rad na dizanju i prenošenju tereta
20. Upravljanje motornim vozilom za potrebe poslodavca
21. Pružanje pomoći i podrške učenicima u praćenju nastave u osnovnoj školi
22. Poslovi stručnog suradnika – defektologa
23. Poslovi na elektro održavanju objekta i instalacije
24. Izvođenje radova na visini 3 metra i više
25. Poslovi operativnog radnika za sigurnost i civilnu zaštitu

Upute za rad na siguran način **nisu** izrađene od strane poslodavca, te se za sve poslove koji se obavljaju kod poslodavca, a utvrđeni su procjenom rizika, u postupku osposobljavanja za rad na siguran način koriste Upute koje je za svoje potrebe izradio Zavod za unapređivanje sigurnosti, a iste su dio dokumentacije Zavoda za unapređivanje sigurnosti.

Popis primijenjenih uputa naveden je u poglavlju 8. ovog Programa osposobljavanja

4.3. POPIS OPASNIH KEMIKALIJA

Popis, opis i podaci o opasnim radnim tvarima koje se koriste, nalazi se u Prilogu Procjene rizika 1.b.:

r.br.	Popis opasnih radnih tvari	Oznake opasnosti	Oznake upozorenja H oznake	Oznake obavijesti P oznake
1.	PERIN	GHS07, GHS09	H314, H335	P101, P102, P280, P303+P361+P353, P305+P351+P338, P301+P310
2.	Benzin	GHS02, GHS07, GHS08, GHS09	H224, H304, H315, H336, H340, H350, H360D, H411	P201, P210, P280, P301+P310, P403+P233, P501
3.	Motorno ulje	GHS09	H226, H304, H315, H319, H361, H400, H410, H411, EUH 066	P102, P273, P501
4.	Izosan	GHS07, GHS09	H302, H319, H335, H400, H410	P102, P273, P301+P312, P305+P351+P338, P403+P233, P501
5.	BIS Podex strong	Xi	H315, H318	P280, P303+P361+P353
6.	Nitro razrjeđivač	GHS02, GHS07, GHS08, GHS09	H225, H302, H304, H312, H315, H319, H332, H371, H373, H411, H361d, EUH 066	P202, P210, P233, P243, P260, P264, P270, P271, P280, P301+P312, P303+P361+P353, P304+P340, P370+P378, P403+P235, P501
7.	PERMETAL - sredstvo za odmašćivanje	GHS05	H304	P101, P102, P103, P280, P303+P361+P353, P305+P351+P338
8.	Sprej WD 40	GHS02, GHS07, GHS09	H222, H229, H315, H319, H336, H411	P101, P102, P210, P211, P251, P261, P273, P280, P305+P351+P338, P312, P405, P410+P412, P501
9.	BIS staklo antistatik	GHS02, GHS07	H225, H315, H318, H319	P102, P202, P211, P270, P280, P501

Za svaku od navedenih opasnih tvari poslodavac je osigurao i radnicima stavio na raspolaganje odgovarajuće Sigurnosno tehničke listove.

4.4. POPIS UPUTA PROIZVOĐAČA RADNE OPREME

Radna oprema koju radnici koriste pri radu utvrđena je u Procjeni rizika u Prilogu 2.

Red. broj	Naziv
1.	Kotlovnica
2.	Plinski štednjak
3.	Konvekcijska pećnica
4.	Ručna kružna pila
5.	Ručna motorna kosa - trimer
6.	Motorna kosilica
7.	Računalo
8.	Motorna kosa krčilica
9.	Nastavna pomagala (grafoskop, projektor)
10.	Traktorska kosilica
11.	Fotokopirni uređaj
12.	Plinski kiper za pripremu hrane
13.	Plinski kotao za pripremu hrane
14.	Motokultivator
15.	Usisavač
16.	Ručni mehanizirani alat (bušilica, brusilica...)

Za navedenu radnu opremu poslodavac posjeduje Upute proizvođača i iste su uključene u postupak osposobljavanja za rad na siguran način.

4.5.OPASNOSTI, ŠTETNOSTI I NAPORI NA RADU I U VEZI S RADOM

Za sve utvrđene poslove izvršena je analiza sukladno niže navedenim opasnostima, štetnostima i naporima:

Opasnosti, štetnosti i naponi	Poslovi kod kojih su utvrđene pojedine opasnosti (oznaka posla iz Procjene rizika)
I. OPASNOSTI	
O.1. MEHANIČKE OPASNOSTI	
O.1.1. alati	
O.1.1.1. ručni	1,2,3,4,5,6,8,9,11,12,13,14,16,17,18,21,22,23,25
O.1.1.2. mehanizirani	14,16,23
O.1.2. strojevi i oprema	4,5,6,7,9,11,12,13,14,15,18
O.1.3. sredstva za horizontalni prijenos	
O.1.3.1. prijevozna vozila: automobili, kamioni i dr.	20
O.1.3.2. prijenosna sredstva: viličari	
O.1.3.3. samohodni strojevi: bageri, buldožeri i dr.	17
O.1.4. sredstva za vertikalni prijenos	
O.1.4.1. dizalice	
O.1.4.2. transporteri	
O.1.5. rukovanje predmetima	8,9,10,12,13,14,15,18,19,23,24
O.1.6. ostale mehaničke opasnosti	1,2,3,4,5,6,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,23
O.2. OPASNOSTI OD PADOVA	
O.2.1. pad radnika i drugih osoba	
O.2.1.1. na istoj razini	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25
O.2.1.2. u dubinu	
O.2.1.3. s visine	14,23
O.2.1.4. s visine iznad 3 metra	24
O.2.2. pad predmeta	23
O.3. ELEKTRIČNA STRUJA	
O.3.1. otvoreni električni krug	14,23
O.3.2. ostale električne opasnosti	1,2,3,4,5,6,7,8,9,11,12,13,14,15,18,23

Opasnosti, štetnosti i napori	Poslovi kod kojih su utvrđene pojedine opasnosti (oznaka posla iz Procjene rizika)
O.4. POŽAR I EKSPLOZIJA	
O.4.1. eksplozivne tvari	12,15
O.4.2. zapaljive tvari	1,2,3,4,5,7,8,9,10,11,12,13,14,16,17,18,20
O.5. TERMIČKE OPASNOSTI	
O.5.1. vruće tvari	9,11,12,14,13,15,16,17,20
O.5.2. hladne tvari	
II. ŠTETNOSTI:	
Š.1. KEMIJSKE ŠTETNOSTI	
Š.1.1. otrovi	
Š.1.1.1. metali	
Š.1.1.2. nemetali	
Š.1.1.3. organski spojevi	13,14,16,17,20
Š.1.2. korozivi	
Š.1.2.1. kiseline	18
Š.1.2.2. lužine	
Š.1.2.3. drugi korozivi	
Š.1.3. nadražljivci	
Š.1.3.1. lako topivi u vodi	
Š.1.3.2. slabo topivi u vodi	
Š.1.3.3. odmašćivači	
Š.1.3.4. drugi nadražljivci	
Š.1.4. zagušljivci	15
Š.1.4.1. inertni	
Š.1.4.2. kemijski	
Š.1.5. senzibilizatori	
Š.1.5.1. organske prašine biljnog porijekla	
Š.1.5.2. organske prašine životinjskog porijekla	
Š.1.5.3. kemijski spojevi alergogenog potencijala	9
Š.1.5.4. termofilne aktinomicete	
Š.1.5.5. ostali senzibilizatori	
Š.1.6. fibrogeni	

Opasnosti, štetnosti i napori	Poslovi kod kojih su utvrđene pojedine opasnosti (oznaka posla iz procjene rizika)
Š.1.6.1. azbest	
Š.1.6.2. silicijev dioksid	
Š.1.6.3. ostali fibrogeni	
Š.1.7. mutageni	
Š.1.8. karcinogeni	
Š.1.9. teratogeni	
Š.2. BIOLOŠKE ŠTETNOSTI	
Š.2.1. zarazni materijal	13,14,18
Š.2.2. zaraženi ljudi	
Š.2.3. zaražene životinje	
Š.2.4. opasne biljke	
Š.2.5. opasne životinje	
Š.3. FIZIKALNE ŠTETNOSTI	
Š.3.1. buka	
Š.3.1.1. kontinuirana buka	14,16,17
Š.3.1.2. diskontinuirana buka	
Š.3.1.3. impulsna buka	
Š.3.1.4. ometajuća	
Š.3.2. vibracije	
Š.3.2.1. vibracije koje se prenose na ruke	14,16
Š.3.2.2. vibracije koje se prenose na cijelo tijelo	17
Š.3.2.3. potresanja	
Š.3.3. promijenjeni tlak	
Š.3.3.1. povišeni tlak	
Š.3.3.2. sniženi tlak	
Š.3.3.3. promjene tlaka	
Š.3.4. nepovoljni klimatski i mikroklimatski uvjeti	
Š.3.4.1. rad na otvorenom	8,10,14,16,17,18,19,20,23
Š.3.4.2. vrući okoliš	12
Š.3.4.3. visoka vlažnost	
Š.3.4.4. pojačano strujanje zraka	23

Opasnosti, štetnosti i napori	Poslovi kod kojih su utvrđene pojedine opasnosti (oznaka posla iz Procjene rizika)
Š.3.4.5. hladan okoliš	
Š.3.4.6. česte promjene temperature	15
Š.3.4.7. nepovoljni učinci umjetne ventilacije	
Š.3.5. ionizirajuće zračenje	
Š.3.5.1. rendgensko zračenje	
Š.3.5.2. otvoreni radioaktivni elementi	
Š.3.5.3. zatvoreni radioaktivni elementi	
Š.3.6. ne ionizirajuće zračenje	
Š.3.6.1. UV zračenje (A, B, C)	14
Š.3.6.2. toplinsko zračenje	
Š.3.6.3. mikrovalno zračenje	
Š.3.6.4. lasersko zračenje	
Š.3.4.5. elektromagnetsko polje vrlo niskih frekvencija	
Š.3.7. osvijetljenost	
Š.3.7.1. nedovoljna osvijetljenost	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,19,23,24
Š.3.7.2. bliještanje	1,2,3,4,5,6,7,8,9
Š.3.8. ostale fizikalne štetnosti	
III. NAPORI:	
N.1. STATODINAMIČKI NAPORI	
N.1.1. statički: prisilan položaj tijela pri radu	
N.1.1.1. stalno sjedenje	1,2,3,4,5,6,7,8,11,13,17,20,25
N.1.1.2. stalno stajanje	9,10,12,14,15,16,18,19,23,25
N.1.1.3. pognut položaj tijela	9,11,12,13,14,16,18,19,23
N.1.1.4. čučanje, klečanje	23
N.1.1.5. rad u skućenom prostoru	
N.1.1.6. ruke iznad glave	23
N.1.1.7. ostali statički napori	6,8,10,17,24
N.1.2. dinamički: fizički rad	
N.1.2.1. ponavljajući pokreti sa i bez primjene sile	16,18
N.1.2.2. brzi rad	
N.1.2.3. dizanje i nošenje tereta	12,13,14,16,18,19,21,22

Opasnosti, štetnosti i napori	Poslovi kod kojih su utvrđene pojedine opasnosti (oznaka posla iz Procjene rizika)
N.1.2.4. guranje i vučenje tereta	12,13,14,18
N.1.2.5. težak fizički rad	
N.1.2.6. ostali dinamički napori	
N.2. PSIHOFIZIOLOŠKI NAPORI	
N.2.1. nepovoljan ritam rada	
N.2.1.1. rad na normu	
N.2.1.2. ritam uvjetovan radnim procesom	
N.2.1.3. neujednačen ritam	
N.2.2. poremećen bioritam	
N.2.2.2. noćni rad	
N.2.2.3. produljeni rad	23
N.2.3. remećenje socijalnih potreba	
N.2.3.1. terenski rad	
N.2.3.2. rad na daljinu	
N.2.4. odgovornost za živote ljudi i materijalna dobra	
N.2.4.1. rukovođenje	1
N.2.4.2. upravljanje prijevoznim sredstvima	20
N.2.5. visoka vjerojatnost izvanrednih događaja	
N.2.6. otežan prijam informacija	
N.2.6.1. zvučni signali i znakovi	
N.2.6.2. svjetlosni signali i znakovi	
N.2.6.3. buka	
N.2.6.4. nedovoljna osvijetljenost	
N.2.7. radni zahtjevi	
N.2.7.1. neodgovarajući kvantitativni zahtjevi (premao ili previše rada)	
N.2.7.2. premali utjecaj na rad	
N.2.7.3. zahtjev za visokom kvalitetom rada	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,17,21,22,23,24,25
N.2.7.4. izolirani rad	
N.2.7.5. monotoni rad	
N.2.7.6. komunikacija s osobama	1,2,3,4,5,6,8,9,10,11,21,22,25
N.2.8. maltretiranje	

Opasnosti, štetnosti i naponi	Poslovi kod kojih su utvrđene pojedine opasnosti (oznaka posla iz Procjene rizika)
N.2.8.1. mobing	
N.2.8.2. bullying	
N.2.9. burnout	
N.2.10. ostali psihofiziološki naponi	12,13,14,15,16,18,21,22,25
N.3. NAPORI VIDA	2,3,4,5,6,7
N.4. NAPORI GOVORA	2,3,8,21,22

5. MATERIJALNI UVJETI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA

5.1. PROSTOR

- učionica propisane veličine i uvjeta (za slučaj korištenja prostora kod korisnika usluga to se navodi u ponudi ili ugovoru između poslodavca i ovlaštene osobe s navođenjem uvjeta)

5.2. OPREMA

- PC projektor
- računalo s pristupom internetu
- ploča, projekcijsko platno
- primjerci osobne zaštitne opreme
- primjerci uputa
- primjerci zaštitnih naprava
- primjerci znakova sigurnosti

Nastavna će sredstva svaki predavač u skladu s metodom i postupcima učenja odabrati i na vidljivom mjestu izložiti. Nastavna sredstva moraju biti trajno vidljiva dok traje nastava. Učionica mora biti metodički poticajna i sadržajno osmišljena. Polaznici u takvom prostoru brže nauče i svoje stavove mijenjaju u pozitivnom smjeru.

6. METODE OSPOSOBLJAVANJA

6.1. TEORIJSKO OSPOSOBLJAVANJE

Teorijsko osposobljavanje može se provoditi putem dviju metoda. Metodom predavanja ili kombiniranom metodom, a može se provoditi i na daljinu odgovarajućim on-line metodama.

a) Osposobljavanje metodom predavanja

Teorijsko osposobljavanje se može provesti metodom predavanja prema izrađenim programima osposobljavanja. U predavanjima se moraju navesti sve vrste opasnosti i štetnosti te načini uklanjanja ili smanjivanja istih. Uz predavanja može se dati i odgovarajuća nastavna dokumentacija.

Provjera znanja radnika provodi se nakon provedenog procesa predavanja, fizičkim putem, testom izrađenim prema programu osposobljavanja, a po procjeni stručnjaka zaštite na radu provjera znanja radnika može se provesti i usmenim putem uz vođenje zapisnika kojeg potpisuju sve osobe koje su sudjelovale u ispitnom procesu. U Zapisnik se uz osobne podatke osoba koje sudjeluju u procesu provjere znanja obvezno unose ispitna pitanja, datum, vrijeme i mjesto provedbe ispitnog postupka te ocjena da li je radnik zadovoljio provjeru znanja. Zapisnik vlastoručno potpisuju svi sudionici ispitnog postupka.

b) Kombinirana metoda

Teorijsko osposobljavanje se može izvesti kombiniranom metodom. Kombinirana metoda uključuje metodu putem predavanja i metodu vođenog samoobrazovanja.

Vođeno samoobrazovanje provodi se na način da se prema sadržajima pojedinih programa osposobljavanja izrađuje odgovarajuća nastavna dokumentacija – priručnici koji su u sadržajnom, metodskom i didaktičkom pogledu pogodni za osposobljavanje uz rad. Nastavna dokumentacija se uručuje radnicima (svakom prema već prije izrađenim programima) nekoliko dana prije provedbe postupka predavanja kako bi im se ostavilo određeno vrijeme za učenje. Pri uručivanju nastavne dokumentacije obave se i konzultacije uz objašnjenje kako se provodi postupak osposobljavanja i verifikacije znanja.

Nakon završenog postupka samoobrazovanja provodi se metoda predavanja. Nakon predavanja provodi se provjera znanja radnika fizičkim putem, testom izrađenim prema programu osposobljavanja, a po procjeni stručnjaka zaštite na radu provjera znanja radnika može se provesti i usmenim putem uz vođenje zapisnika kojeg potpisuju sve osobe koje su sudjelovale u ispitnom procesu. U Zapisnik se uz osobne podatke osoba koje sudjeluju u procesu provjere znanja obvezno unose ispitna pitanja, datum, vrijeme i mjesto provedbe ispitnog postupka te ocjena da li je radnik zadovoljio provjeru znanja. Zapisnik vlastoručno potpisuju svi sudionici ispitnog postupka.

c) On-line metoda

Teorijsko osposobljavanje može se provoditi i odgovarajućim on-line metodama putem (Microsoft Teams i sl.). U praksi to podrazumijeva predavanje prema izrađenom programu kojeg radnici prate putem jedne od definiranih aplikacija. On-line predavanje mora sadržavati sve teme kao i metoda putem predavanja. Pri provedbi ove vrste osposobljavanja provode se i konzultacije uz objašnjenje kakav je postupak osposobljavanja i verifikacije znanja.

Nakon on-line predavanja provodi se provjera znanja putem testa (izrađenog prema programima osposobljavanja), a po procjeni stručnjaka zaštite na radu provjera znanja radnika može se provesti i usmeno uz vođenje zapisnika kojeg potpisuju sve osobe koje su sudjelovale u ispitnom procesu. U zapisnik se uz osobne podatke osoba koje sudjeluju u procesu provjere znanja obvezno unose ispitna pitanja, datum, vrijeme i mjesto provedbe ispitnog postupka te ocjena da li je radnik zadovoljio provjeru znanja. Zapisnik vlastoručno potpisuju svi sudionici ispitnog postupka.

Osposobljavanje provedeno samo i isključivo vođenim samoobrazovanjem ne smatra se metodom osposobljavanja za rad na siguran način.

Radnik, koji ne zadovolji na predviđenim provjerama teorijskog znanja, pozvat će se na ponovnu provjeru, koja se treba održati unutar 60 dana od početka obavljanja poslova. Ako radnik i tada ne zadovolji, ne može se zadržati na radu na poslovima za koje se osposobljavao.

6.2. PRAKTIČNO OSPOSOBLJAVANJE

Praktično osposobljavanje

Praktični dio osposobljavanja može započeti tek nakon završetka teorijskog dijela i ne obavlja se isti dan kada i teorijski, osim iznimno za radnike koji isključivo obavljaju administrativne poslove.

Praktični dio osposobljavanja radnika provodi ovlaštenik koji neposredno rukovodi radom osposobljavanog radnika.

Praktično osposobljavanje se provodi na mjestu rada. Ocjena praktične osposobljenosti obavlja se kontinuiranim praćenjem i ocjenom od za to instruiranog ovlaštenika koji neposredno rukovodi radom osposobljavanog radnika.

Praktično osposobljavanje radnika traje najmanje 10 dana počevši od dana završetka teoretskog dijela osposobljavanja, osim kod radnika koji isključivo obavljaju administrativne poslove (rad s računalom).

7. KADROVSKI UVJETI

Uvjeti koje moraju ispunjavati provoditelji osposobljavanja definirani su člankom 3. Pravilnika o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita (NN 142/21).

8. LITERATURA I DRUGI IZVORI ZNANJA ZA POLAZNIKE

- procjena rizika, pravilnik zaštite na radu (eventualno)
- priručnici za pojedini posao (eventualno)
- propisi vezani za obavljanje poslova
- upute za siguran rad radnom opremom
- upute za rad na siguran način
- pisane upute proizvođača opreme
- sigurnosno-tehnički listovi opasnih kemikalija

8.1. Popis uputa za rad na siguran način korištenih u postupku osposobljavanja:

- Uputa za rad na siguran način za poslove upravljanja i rukovođenja	OSP-U-I.1.
- Uputa za rad na siguran način kod administrativnih i uredskih poslova	OSP-U-I.3.
- Uputa za siguran rad čišćenje radnih prostorija i opreme	OSP-U-I.4.
- Uputa za siguran rad za ručno rukovanje teretom	OSP-U-I.17.
- Uputa za siguran rad za rukovanje kotlovskim postrojenjem	OSP-U-I.7.
- Uputa za siguran rad za održavanje okoliša mehaniziranim alatima	OSP-U-I.14.
- Uputa za siguran rad za uporabu ručnih i mehaniziranih alata	OSP-U-I.19.
- Uputa za siguran rad za upravljanje motornim vozilom	OSP-U-III.K.1.
- Uputa za siguran rad pri održavanju zelenih površina	POS - 3
- Uputa za siguran rad bušilicom i brusilicom	POS - 27
- Uputa za siguran rad pri sječenju mesa	POS - 36
- Uputa za siguran rad pri pečenju pekarskih proizvoda	POS - 38
Uputa za siguran rad u nepovoljnim mikorklimatskim uvjetima	POS - 39
Uputa za siguran pri radova na visini	
Pravila sigurnosti pri radu s električnom energijom	
Sigurnost pri održavanju niskonaponskih električnih instalacija i uređaja	
Upute za siguran rad sa računalima 00	

8.2. Popis sigurnosno-tehničkih listova kemikalija

1.	Perin WC strong
2.	BIS Podex strong
3.	Benzin
4.	Dvotaktol ulje
5.	Nitro razrjeđivač
6.	PERMETAL - sredstvo za odmaščivanje
7.	Sprej WD 40
8.	BIS staklo antistatik
9.	